

ENVIRONMENTÁLNY AKČNÝ PLÁN ŠKOLY (EAP)

Materská škola Profesora Sáru 3, Banská Bystrica

Prioritná téma

ODPAD

Certifikačné obdobie – školské roky:

2021/ 2022 - 2022/ 2023

**Meno a priezvisko koordinátora programu na škole:
Radka Uhorskai**

Kontaktné údaje (email, telefón):
radka.uhorskai@gmail.com
0908161921

EAP konzultovala a písomne schválila: Zuzana Gallayová

Dátum schválenia EAP: 17. 3. 2022

ČO STE ZISTILI V AUDITE?

(vo vzťahu k téme certifikačného obdobia)

Silné stránky

Slabé stránky

Dobrá spolupráca s nepedagogickými zamestnancami (kuchárky, upratovačky, kurič).

V materskej škole nie je kompostovisko.

Nakupujeme výtvarný materiál vo veľkých baleniach.

Kuchyňa produkuje veľké množstvo odpadu – bioodpad a odpad z nezjedenej stravy.

Zbierame použitý papier na kreslenie.

Míňanie nadmerného množstva jednorazových utierok na utieranie rúk.

Pri aktivitách používame prírodný a odpadový materiál.

Nevyužívame papier na kreslenie z oboch strán.

Kuchyňa triedi papier, plasty, bioodpad, odpad z nezjedeného jedla, sklo.	Odovzdáva sa odpad, ktorý sa môže použiť na kompostovanie v materskej škole.
V triedach čiastočne triedime plasty a papier.	V triedach sa netriedi dostatočne odpad – triedi sa len A4 papier, nie ústrižky. Netriedia sa plasty, bioodpad, sklo a kovy.
Kompostujeme časť lístia z areálu – následne využívame ako parenisko na pestovanie tekvic.	V priestore pre rodičov nie sú nádoby na separovanie odpadu.
	Čistiace prostriedky sa nenakupujú vo veľkom.

VÝCHODISKOVÝ STAV

Číselný údaj podľa zvolenej témy. Určujeme k stanovenému cieľu, ktorý chceme za certifikačné obdobie dosiahnuť. Slúži ako pomôcka, aby sme na konci certifikačného obdobia vedeli vyhodnotiť ako sa nám podarilo naplniť cieľ.

Koľko vyprodukuje odpad za týždeň

Meranie sa uskutočnilo v plnej prevádzke MŠ v týždni od 18. do 22. októbra 2021 – odpad z tried sme zozbierali do vriec, debničiek a na záver týždňa odvážili, rovnako aj odpad z kuchyne. Údaj o hmotnosti nezjedeného jedla kuchyňa vykazuje pravidelne týždenne v rámci odovzdávania odpadu spracovateľovi.

Všetok vyprodukovaný odpad: 145,9 kg (5 pracovných dní, plná prevádzka MŠ)

Odpad v triedach a riaditeľni: 10,2 kg

(zmesový odpad – 7,5 kg, papier – 1,5 kg, plasty – 1,2 kg)

Odpad v jedálni: 135,7 kg

(zmesový odpad – 30 kg (kovy, predmety z viacerých materiálov, ktoré sa nedajú roztriediť), papier – 1,6 kg, plasty – 2,1 kg, bioodpad – 60 kg, odpad z nezjedenej stravy – 30 kg (za týždeň), sklo – 12 kg)

(olej 1 l mesačne – nie je započítaný v meraní)

Podiel nevytriedeného odpadu: 25,7 % z celkového množstva odpadu

KONCOVÝ STAV

vyplníte pri prihlasovaní do záverečného hodnotenia

Číselne a slovné vyhodnoťte ako ste splnili to, čo ste si stanovili v cieľi/ cieľoch.

Číselný údaj podľa zvolenej témy. Určujeme k stanovenému cieľu, ktorý chceme za certifikačné obdobie dosiahnuť. Slúži ako pomôcka, aby sme na konci certifikačného obdobia vedeli vyhodnotiť ako sa nám podarilo naplniť cieľ.

Koľko vyprodukuje odpad za týždeň

Meranie sa uskutočnilo v plnej prevádzke MŠ v týždni od 24. do 28. apríla 2023 – odpad z tried sme zozbierali do vriec, debničiek a na záver týždňa odvážili, rovnako aj odpad z kuchyne. Údaj o hmotnosti nezjedného jedla kuchyňa vykazuje pravidelne týždenne v rámci odovzdávania odpadu spracovateľovi.

Všetok vyprodukovaný odpad: 27,7 kg - okrem odpadu skompostovaného v kompostovisku (5 pracovných dní, plná prevádzka MŠ)

K poklesu odpadu došlo vďaka zavedeniu kompostoviska. Nevyskytli sa kovové a sklenené nádoby (v jedálnom lístku nebolo jedlo z veľkým množstvom jednorazových kovových a sklenených obalov).

Dodávateľ už nedodáva potraviny do kuchyne v jednorazových debničkách.

Odpad v triedach a riaditeľni: 6,3 kg

(zmesový odpad – 4,4 kg, papier – 0,5 kg, plasty – 1,3kg)

Odpad v jedálni: 21,4 kg

(zmesový odpad – 0,5 kg (len nevytriediteľný zmesový odpad), papier – 0,3 kg, plasty – 0,5 kg, bioodpad – nevážený, dáva sa do kompostu, odpad z nezjedenej stravy – 20 kg (za týždeň), sklo – 0,1 kg)

(olej 1 l mesačne – nie je započítaný v meraní)

Podiel nevytriedeného odpadu: 17,7 % z celkového množstva odpadu

Cieľ č. 1: Pri kontrolnom vážení nám vyšlo zníženie odpadu o 81%. Mohlo dôjsť aj k odchýlke merania vzhľadom k iným aktivitám, ktoré boli realizované na triedach, k inej skladbe jedálneho lístka

Pri prvom meraní bola hmotnosť kompostovateľného odpadu z kuchyne 60 kg. Pravdepodobne aj v týždni, kedy bolo realizované koncové meranie, bol objem kompostovateľného odpadu v porovnateľnom objeme. Po pripočítaní odhadovaného množstva kompostovateľného odpadu, je možné vyhodnotiť, že **celkový pokles vyprodukovaného odpadu v materskej škole bol na približnej úrovni 39,89 %.**

K výraznému zníženiu došlo vďaka kompostovaniu a k premyslenému zostavovaniu jedálneho lístka (pokles odpadu zo stravy), aj kvôli tomu že sa prestali používať jednorazové prepravky na tovar v kuchyni, rovnako sa znížil počet jednorazových obalov používaných v kuchyni (napr. jednorazové sklenené fľaštičky na výživu na olovrant pre každé dieťa). K zníženiu odpadu prispeli aj vzdelávacie aktivity na triedach a premyslené využívanie materiálu pri práci s deťmi.

Cieľ č. 2: Podiel nevytriedeného odpadu klesol o 8%. Jedná sa o odpad, ktorý je vynášaný do komunálneho odpadu. Nie je tam zahrnutý bioodpad, ktorý ide do kompostoviska. Tento odpad nebolo možné odvážiť. Pokles podielu je pravdepodobne vyšší.

Cieľ <i>Čo chceme dosiahnuť? (SMART)*</i>	Aktivita <i>Ako to chceme dosiahnuť?</i>	Z - Zodpovedná osoba: <i>Kto to má na starosti?</i> T - Termín <i>Kedy to spravíme?</i> <i>Ako často to budeme robiť?</i>	Ukazovateľ úspešnosti <i>Kedy budeme aktivitu považovať za úspešnú? (číselný ukazovateľ)</i>	Monitoring <i>Podarilo sa nám aktivitu uskutočniť v stanovenom termíne a so splneným ukazovateľom úspešnosti? napr. dátum, počty zúčastnených a link na web/FB..., kde je zverejnená informácia o uskutočnení aktivity – stačia 2 vety a fotka)</i>
CIEL' 1: Znížiť množstvo týždenne	AKTIVITA 1: Zriadiť kompostovisko v areáli	Z: K. Kuřková, R. Uhorskai T: apríl 2022	100 % kompostovateľného odpadu z tried, 100 % odpadu z areálu (okrem pokosenej trávy – odváža Zares), 30 % odpadu z	Kompostovisko bolo umiestnené do areálu vo februári 2023. Bio odpad sa vyhadzoval do

vyprodukovanéh o celkového odpadu o 20% v školskom roku 2022 – 2023 oproti školskému roku 2021 – 2022.			kuchyne umiestňovaného do kompostoviska Zavedenie od - Máj 2022	kontajnera na bio odpad. Do aktivity boli zapojené všetky deti priebežne.
	AKTIVITA 2: Kompostovať odpad z kuchyne z prípravy stravy.	Z: K. Sáder Kissová, kuchárky T: Máj 2022	30 % odpadu z kuchyne umiestňovaného do kompostoviska Zavedenie od - Máj 2022	Odpad z kuchyne sa vynášal do kompostoviska od februára 2023. Takisto predtým sa vynášal do kontajnera na bio odpad.
	AKTIVITA 3: Znížiť odpad z nezjedeného jedla: nátierkové stredy (deti si sami natierajú nátierky), ovocie na menšie kúsky, 1x v týždni pútavá úprava jedla (napr. veselý chlebík), čiastočná príprava zeleninovej oblohy deťmi (šalát k obedu, koláč, ovocný špíz, varenie s deťmi, jedno hubky)	Z: učiteľky, kuchárky, K. Sáder Kissová, učiteľky T: od mája 2022	Nátierková streda – 1x v týždni 100 % zapojených prítomných deťí Príprava zeleninovej oblohy deťmi – 1x do mesiaca (prvý štvrtok v mesiaci) 100 % zapojených prítomných deťí Pútavá úprava jedla – 1x do mesiaca. Krupicová kaša, ovsená kaša – posypané grankom alebo kakaom cez šablónu. Veselý chlebík – ozdobený zeleninovou oblohou. (tretí piatok v mesiaci)	Do aktivity boli zapojené priebežne všetky deti. Od sept. 2021 Aktivita bola realizovaná 2x. Deti si sami vyzdobili tanier zeleninovou oblohou. T: apríl 2023 a marec 2023 Aktivitu sme nezrealizovali z dôvodu organizačných zmien v kuchyni. Aktivitu sme realizovali podľa jedálneho lístka. Deti dostávali zeleninu v miske a sami podľa

<p>Prepojiť jedlo zo vzdelávacími aktivitami.</p>		<p>100 % zapojených prítomných detí</p> <p>JAR: zeleninový panáčikovia – misa LETO: ovocný špíz JESEŇ: pečenie chleba, pečená maslová tekvica, pečené zemiaky ZIMA: pečenie medovníkov</p> <p>100 % zapojených prítomných detí</p> <p>Fotky pod jedálnym lístkom – fotky jedál</p> <p>Vždy prepojené so vzdelávacou aktivitou</p> <p>Zavedenie od - Máj 2022</p>	<p>seba si ju ukladali na chlebík. Priebežne zapojené všetky deti.</p> <p>Aktivity prebehli na triedach. Každá trieda si sama navrhla, aké jedlo pripraví s deťmi. Aktivitu leto plánujeme zrealizovať toto leto 2023. Priebežne zapojené všetky deti.</p>
<p>AKTIVITA 4: Kompostovať zvyšky ovocia a zeleniny, ktoré deti nedojedia na desiatu alebo olovrant.</p>	<p>Z: učiteľky, deti, upratovačky T: máj 2022</p>	<p>100 % kompostovateľného odpadu z tried, umiestňovaného do kompostoviska</p> <p>Zavedenie od - Máj 2022</p>	<p>Zakúpené nádoby na zber kompostu. Zapojené všetky deti. Termín splnený.</p>

<p>AKTIVITA 5:</p> <p>Znovu zavedenie uterákov na utieranie rúk, namiesto jednorazových utierok.</p>	<p>Z: M. Vargová, rodičia</p> <p>T: apríl 2022</p>	<p>100 % zapojených prítomných detí</p> <p>Zavedenie od - Apríl 2022</p>	<p>Aktivita splnená v termíne. Zapojené všetky deti.</p>
<p>AKTIVITA 6:</p> <p>Vzdelávacie aktivity na minimalizáciu odpadu. (kresliť na papier z obidvoch strán, šetriť materiálom pri aktivitách)</p>	<p>Z: učiteľky, V. Páričková</p> <p>T: Máj 2022 Október 2022</p>	<p>100 % zapojených prítomných detí</p>	<p>Aktivity realizované počas celého obdobia. Začleňované do bežných aktivít dňa. Zapojených 100% detí. 2x vzdelávacia prednáška o separovaní a minimalizácii odpadu. (organizácia SAŽP a OZ Malá líška) Aktivita zameraná na prácu s hlinou. Materiál, ktorý sa dá znovu použiť. Nezaťažuje prírodné prostredie. Zapojení všetci predškóľáci.</p>
<p>AKTIVITA 7:</p> <p>Nakupovať čistiace prostriedky vo veľkých baleniach.</p>	<p>Z: M. Vargová</p> <p>T: Jún 2022</p>	<p>80 % čistiacich prostriedkov nakupovaných vo veľkých baleniach</p> <p>Zavedenie od - Jún 2022</p>	<p>Aktivitu sa nepodarilo zrealizovať z finančných dôvodov.</p>

<p>AKTIVITA 8:</p> <p>Medzinárodný deň nenakupovania (opak black Friday) – tvorba vlastnoručne vyrobeného darčeka (z prírodného alebo recyklovateľného materiálu) pre rodičov, babku, kamaráta... Výroba plagátu do šatne na informovanie pre rodičov.</p>	<p>Z: učiteľky</p> <p>T: November 2022</p>	<p>100 % zapojených prítomných detí</p>	<p>Aktivita presunutá na apríl, máj 2023.</p>
<p>AKTIVITA 9:</p> <p>Deň Zeme – Nevyhadzuj, namaľuj! Maľovanie na tričko, ktoré má nevypratelnú škvrnu, nemusí sa stať odpadom. (foto návod pre rodičov).</p>	<p>Z: učiteľky, rodičia</p> <p>T: Apríl 2022 Apríl 2023</p>	<p>100 % zapojených prítomných detí</p>	<p>Aktivita splnená. Deti maľovali farbami na textil, alebo fixkami na textil, čo si priniesli z domu. 100% zapojených detí.</p>
<p>AKTIVITA 10:</p> <p>Darček na deň matiek.</p>	<p>Z: učiteľky, rodičia - oteckovia</p> <p>T: Máj 2022</p>	<p>100 % zapojených prítomných detí</p>	<p>Aktivita splnená. Každá trieda si vypestovala rastlinku, kvietok. 100% zapojených detí.</p>

	Vytvoriť darček, ktorý nevedie k produkovaniu odpadu (napr: vypestovanie kvietka, bylinky, lufa hubky na riad...) podľa výberu triedy.	Máj 2023		
	AKTIVITA 11: Straty a nálezy – zabudnuté veci 1x v roku odovzdať do charity.	Z: K. Kuťková, učiteľky T: Jún 2022 Jún 2023	odovzdaného 100 % nepotrebného oblečenia zabudnutého v MŠ	Nenazbieralo sa dostatočné množstvo. To čo ostalo v MŠ sa využíva pre potreby MŠ ako náhradné oblečenie.
CIEĽ 2: Znížiť týždenný podiel nevytriedeného odpadu o 20% v školskom roku 2022 – 2023 oproti školskému roku 2021 – 2022.	AKTIVITA 1: Separovať odpad na triedach (sklo, papier, plasty, kovy, biodpad).	Z: učiteľky, deti, upratovačky T: Marec 2022	100 % vytriedeného separovateľného odpadu vyprodukovaného v triedach (sklo, papier, plasty, kovy, biodpad) Zapojených 100% prítomných detí Zavedenie od - Marec 2022	Aktivita splnená v termíne. 100% zapojených priebežne detí.
	AKTIVITA 2: Učíme sa recyklovať!	Z: učiteľky T: Marec 2022 September 2022	100 % zapojených prítomných predškolákov	Aktivita zrealizovaná v termíne. Deti kreslili obrázky, čo do ktorého

	Vzdelávacia aktivita v rámci tried. Tvorba obrázkov na nádoby na separovaný odpad deťmi (čo do ktorej nádoby patrí)			koša patrí. Lepili lepky s obrázkami na koše. 100% zapojených detí.
	<p>AKTIVITA 3:</p> <p>Eko hliadka – kontrola separovania odpadu v triedach a iných priestoroch v MŠ deťmi. Hodnotenie vytriedeného odpadu pomocou smajlíkov. (zástupcovia tried podľa rozpisu, deti sa budú striedať)</p>	<p>Z: učiteľky, deti</p> <p>T: Marec 2022</p>	<p>Kontrola 1 x týždenne</p> <p>Postupne zapojených 100 % predškolákov</p> <p>100 % detí oboznámených s výsledkami</p> <p>Zavedenie od - Marec 2022</p>	<p>Aktivita prebieha priebežne. 100% zapojených hodnotiacich predškolákov.</p> <p>100% zapojených detí do čítania odkazu od Eko hliadky.</p>
	<p>AKTIVITA 4:</p> <p>Exkurzia na skládku odpadu alebo triedičku odpadu (pre predškolákov).</p>	<p>Z: učiteľky, K. Kuťková</p> <p>T: Október 2022</p>	<p>100 % zapojených prítomných predškolákov</p>	<p>Aktivita splnená. 100% zapojených prítomných predškolákov.</p>
	<p>AKTIVITA 6:</p>	<p>Z: učiteľky</p> <p>T: Jún 2022</p>	<p>100 % zapojených prítomných detí</p>	<p>Aktivita splnená. 100% zapojených prítomných predškolákov.</p>

	Výroba recyklovaného papiera (porozumenie recyklácie)			
	<p>AKTIVITA 7:</p> <p>Zaviest' separovanie odpadu v priestoroch pre rodičov. (plagát o separovaní odpadu, vytvorený deťmi v šatni) a v kanceláriách</p>	<p>Z: učiteľky, deti</p> <p>T: Marec 2022</p>	<p>70 % vytriedeného separovateľného odpadu v priestoroch pre rodičov</p> <p>100% vytriedeného separovateľného odpadu v kanceláriách</p> <p>Zavedenie od - Marec 2022</p>	<p>Aktivita splnená. Plagát o separovaní vyrobený a umiestnený v šatni. 80% zapojených detí.</p>
	<p>AKTIVITA 8 :</p> <p>Box na zber bateriek len z MŠ. (priesvitná nádoba – viditeľné pre deti.</p>	<p>Z: učiteľky</p> <p>T: Marec 2022</p>	<p>100 % vytriedených bateriek vyprodukovaných v MŠ</p> <p>Zavedenie od - Marec 2022</p> <p>Zavedenie od - Marec 2022</p>	<p>Aktivita splnená. 100% zapojených priebežne detí.</p> <p>Vzdelávacia aktivita – prednáška o elektroodpade (DAPHNE „Zbierame batérie so Šmudlom“).</p>

*bližší popis aký je to SMART cieľ a príklady nájdete v Metodickej príručke Zelenej školy [metodicka_prirucka_zs_8.pdf](#) (zelenaskola.sk) a [metodicka_prirucka_prilohy_bez_eap_0.pdf](#) (zelenaskola.sk)

Odporúčanie:

- Priebežný monitoring plnenia cieľa (Klesá postupne celkové množstvo odpadu? Klesá postupne množstvo nevytriedeného odpadu? Čo nakupujeme a aké predmety používame – dajú sa triediť?)
- Priebežné informovanie rodičov (čo robíte, prečo, ako sa vám darí)